

A.M.: Noi suntem instiuita care controlăm că pensia a ajuns la cine trebuie. Au fost situații când nimeni din familie n-a spus că persoana respectivă a decedat și pensia se plătește în continuare.

S.C.: Aici ar putea ajuta ambasadele, prin a confirma existența persoanei...

A.M.: Asta nu depinde de noi, este o operațiune care deja intră pe tărâmul băncilor, al operațiunilor bancare și știți probabil mai bine decât mine, pentru că eu nu am cont în bancă și nici ce presupune o chestiune de genul acesta, ei au nevoie de semnătură, de extrase de cont. Noi încercăm să facem niște convenții cu unități bancare din România, care la rândul lor să-și identifice un partener în fiecare țară europeană, Statele Unite și Canada, ca fiecare din ele să-și reglementeze contractul de plăți, omul să se ducă să-și semneze extrasul de cont. Din păcate se pare că legea, prin cei care au creat-o și adoptat-o au avut în vedere să creeze cadrul legislativ foarte modern și care să deschidă această posibilitate pentru ca toți cei care au lucrat în România să-și primească pensia, dar s-a rămas în urmă cu pârgiile tehnice, cu instrumentele care să asigure transpunerea dispozițiilor legale. Noi suntem acum într-un proces de modernizare a proceselor de plată.

S.C.: Să revenim la actele pe care le cereți dvs. Aici este scris "carnet de muncă - original și copie", dar celor care au plecat ca cetățeni români cu domiciliul în străinătate li s-a oprit carnetul de muncă, dându-li-se în schimb o copie legalizată. Luați în considerație un astfel de act?

A.M.: Vă lipsesc salariile, iar după noua lege salariul realizat lună de lună, an de an, cu toate modificările intervenite este un element esențial. Sistemul de calcul este pe puncte, ceea ce presupune că acum raportez salariul efectiv realizat de persoană la salariul... Să chemăm specialistă cu aceste probleme.

S.C.: Ce fac în această situație? Cred că întreprinderea nici nu mai există...

A.M.: Atunci cineva a preluat arhivele și atunci în cadrul Casei Naționale, direcția de evidență a asiguraților la nivel național și în cadrul acestei direcții funcționează un serviciu de evidență documentelor pasive, deci documente de asigurare pe perioade mai vechi, unde în general adresăm cereri de genul acesta. Procedura însă presupune timp, pentru că trebuie contactată fiecare din această unitate, dacă ea mai există, sau cine a preluat arhivele.

S.C.: Cine trebuie să întreprindă această cercetare a nevoioasă?

A.M.: Uneori face mandatarul aceasta, deci de multe ori acesta este un avantaj. Dumneavoastră întrebați de ce este nevoie de o terță persoană? Deci această terță persoană în situațiile ca acestea este în ajutorul solicitantului.

S.C.: Eu consider că mandatarul preia sarcina dvs...

A intrat în cameră Mihaela Ciobotaru, șef de serviciu la metodologia pensii, stabilirii și plata pensii, căreia îi arătă adeverința.

S.C.: O adeverință ca aceasta corespunde cu o "carte de muncă în original"?

Mihaela Ciobotaru: Trebuie adeverință de la toate locurile de muncă de unde persoana respectivă a lucrat. Acest tip de adeverință nu este nici corect și nici complet pentru calculul pensiei. Elementul esențial este salariu în funcție de care se calculează un punctaj în fiecare an. Fără acel salariu n-am cum să calculăm pensia.

S.C.: Cine vine cu un astfel de act, ce trebuie concret să facă?

M.C.: Deci trebuie să se ducă la fiecare unitate care este scrisă în adeverință.

S.C.: Dar asta este o muncă diabolică! Nu considerați că această muncă trebuie să se facă de dvs. central...?

M.C.: Da, dar nu Casa Națională, nu Ministerul Muncii...

S.C.: Deci acest act nu-l luați în considerație?

M.C.: Nu, nu este valabil pentru stabilirea pensiei.

A.M.: Rămâne ca persoana să se adreseze la OEDA...

S.C.: Ce înseamnă OEDA?

A.M.: Oficiul pentru Evidența Documentelor de Asigurare ...

S.C.: Vă rog să nu vă înfuriați! Explicați-mi cu răbdare și amabilitate ce înseamnă OEDA, căci eu sunt plecată din România de 23 de ani și nu cunosc această prescurtare.

A.M.: ... și pentru mai multă claritate vă spun așa: orice cerere venită din afară trebuie să fie adresată nouă, Direcția de Comunicare Relații Internaționale și Aplicare Acorduri, iar noi solicităm mai departe...

S.C.: Dvs. ați spus că un astfel de act nu este nici corect și nici complet pentru calculul pensiei, dar el a fost eliberat de statul român...

M.C.: Dar nimeni nu l-a asigurat pe cetățeanul român că acest act va fi valabil la calcularea pensiei; era valabil la ambasada, la instituțiile care-i asigurau plecarea în străinătate, dar nu pentru noi, pentru calcularea pensiei...

A.M.: ... pentru că în '77 nu se gândea nimeni că cineva care a plecat în străinătate se va mai întoarce sau că o să vină o lege care să-i permită să primească pensia...

S.C.: ... tocmai de aceea dumneavoastră, puși aici să rezolvați aceste probleme de pensii, cu multă răbdare trebuie să-i ajutați pe cei care au probleme provocate de aceste greșeli trecute... Și mă încapățânez să întreb din nou: dacă persoana respectivă își deschide cont în România, și o dată la 6 luni, evident că ar fi mai bine să fie o dată pe an, trimite o adeverință, prin ambasadă, care arată că persoana respectivă este încă în viață, de ce mai are nevoie de mandatar?

A.C.: Ambasada poate să-mi facă o astfel de procură, eventual pentru cetățeanul român, pentru că cei de la direcția consulară au propriile reglementări privind cărora prestează tot felul de servicii pentru cetățenii români și pe legea 86 din 1997, de care v-am vorbit mai înainte...

S.C.: Eu vă spun cu siguranță că domnișoara consul Maria Ilie, din cadrul ambasadei din Suedia, într-o discuție avută în vară legată de o astfel de procură mi-a spus că nu trebuie să fii cetățean român pentru a putea autentifica, notifica sau legaliza acte la ambasadă.

A.M.: Noi nu am avut situații când ambasadă, consulat, misiune diplomatică românească să fi eliberat procuri pentru un cetățean străin. Ne rămâne de văzut la direcția afaceri consulare din MAE, dacă instrucțiunile și reglementările lor permit acest lucru. Deci noi trebuie să fim avizați dacă misiunile diplomatice au dreptul, libertatea, posibilitatea să notifice aceste procure. Și dacă ei ne comunică lucrul acesta, ne facem și noi propriile instrucțiuni.

S.C.: O altă problemă este cu românii care vin personal cu dosarul, dar n-au un domiciliu aici. Unde depun aceștia dosarul de pensie?

M.C.: După reședință ...

S.C.: Nu au nici o reședință în România, cazul meu.

M.C.: Nu este reglementată aceasta. Și nu mai este reglementată o problemă, că noi facem plata pensiei în funcție de codul numeric personal al fiecărei persoane, dar cetățenii străini nu au acest cod. Mandatarul ne ajută pentru aceste situații care nu sunt acoperite. Aș vrea să vă spun că în 90% din cazuri persoanele din afară, cetățeni români sau nu, care solicită pensie având activitate desfășurată în țară, de fapt nu o solicită pentru ei, ci pentru ajutorarea unor rude din țară sau să fie plătită la cămine de bătrâni

sau...

S.C.: Legea trebuie să fie clară și cel care are dreptul să-și primească acești bani să poată dispune cum dorește de ei. Dacă dorește să-i dea la un orfelinat sau la o casă de bătrâni, sau unei rude care are venituri mici, sau să-și păstreze pentru el, este o hotărâre a fiecărui individ în parte. N-are nimic de-a face cu obligațiile statului român de a reglementa corect primirea unui drept pentru care s-a cotizat.

☆

Cum am ajuns în Suedia am sunat încă odată la Försäkringskassa (Casa de asigurări), să verific procedura exactă a plății pensiilor în Suedia. Am spus centralistei telefonice ce doresc și imediat mi s-a făcut legătura la secția "străinătate" cu Margit Lihuvudh pe care am întrebat-o:

- Celor care au dreptul la pensie în Suedia, dar s-au mutat în altă țară, cum li se plătește pensia?

- Se face o verificare a existenței în viața a acestor persoane? Dacă da, de către cine, și la ce perioadă?

Margit Lihuvudh mi-a răspuns următoarele:

"Plata pensiei se face în contul pe care-l indică solicitantul. Aceasta nu este condiționată de o anumită bancă sau țară. Bani se scot de pe cont atunci când dorește posesorul lor. Noi nu percepem nici o taxă pentru aceste servicii, dar s-ar putea ca banca din respectiva țară să le perceapă vreo taxă.

Pentru primitorii de pensie care locuiesc în afara Suediei se trimite o dată pe an un formular care trebuie completat de respectiva persoană din care să reiasă: a) cetățenia persoanei - asta pentru că avem diferite acorduri în ceea ce privește anumite suplimente de pensie cu cei care sunt în UE și altele cei din afara UE; b) starea civilă, căci este important tot din punct de vedere al suplimentelor la pensie; c) dacă adresa este aceeași.

Acest formular trebuie certificat de ambasada Suediei sau de o altă autoritate, tip poliție, notar, etc. din țara respectivă cu ștampilă și semnătură. Pentru cei care trăiesc pe teritoriul Suediei nu trimitem astfel de formulare, căci primim informații prin Riksförsäkringsverket (Administrația Națională a Asiguraților Sociale), care veghează asupra acestor informații, pe care le primește la rândul ei de la instituțiile de evidență a populației, folkbokföring (evidența populației) de la Riksskatteverket (Administrația Națională a Impozitelor)."

☆

Pentru a afla care sunt pretențiile financiare ale misiunilor diplomatice din străinătate ale Suediei pentru certificarea unui astfel de act, am sunat la ministerul de externe al Suediei, unde am vorbit cu Monica Olsson, care mi-a declarat:

"AMBASADELE SUEDEIEI NU PERCEP NICI O TAXĂ PENTRU ACEASTĂ CONFIRMARE, INDIFERENT DE CETĂTENIA SOLICITANTULUI."

☆

Hotărârea cu care mi-a vorbit directoarea de la direcția Comunicare, Relații Internaționale, etc. despre faptul că ambasada nu autentifică decât actele cetățenilor români, m-a făcut să mă îndoiesc o clipă de cunoștințele pe care le aveam, și cum am ajuns la Stockholm am sunat la ambasada română, la domnișoara consul Maria Ilie, și am întrebat-o din nou cum este. Mi-a scris câteva rânduri pe care le redau în continuare:

"Calitatea de mandatar este conferită printr-o procură specială, redactată de titularul dreptului la pensie și autentificată de către un notar public (dacă persoana se află pe teritoriul României) sau de către misiunile diplomatice și consulatele României din străinătate. Aceste servicii notariale pot fi prestate și la cererea persoanelor fizice și juridice străine (deci și pentru cetățenii străini) în măsura în care legile și reglementările statului de reședință nu se opun (este, din câte cunoaștem, și cazul Suediei). Menționăm, de asemenea, că taxa de autentificare a fost redusă, în cazul documentelor referitoare la pensie, la suma de 150 coroane suedeze".